

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

**Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet**
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
15/1000

Vår referanse:
201502863-9 008

Sted, Dato
Oslo, 21.10.2015

HØRINGSBREV - ENDRING I BARNETRYGDLOVEN - RETT TIL BARNETRYGD UNDER UTENLANDSOPPHOLD

Vi viser til høringsbrev av 29. juli 2015.

Politidirektoratet har forelagt høringen for et utvalg underliggende instanser. Direktoratet har mottatt høringsuttalelse fra Kripes, som følger vedlagt i kopi.

Høringen gjelder forslag om å stramme inn retten til barnetrygd under utenlandsopphold ved å endre barnetrygdloven § 4 tredje ledd. Forslaget innebærer at retten til å motta barnetrygd under utenlandsopphold begrenses til tre måneder mot dagens seks måneder. En særlig begrunnelse for forslaget er knyttet til barns fravær fra skolen.

Politidirektoratet har ingen innvendinger til forslaget. Direktoratet mener det er gode grunner for å stramme inn barnetrygdloven, med sikte på at barn skal få en reell mulighet for integrering, samfunnsdeltakelse og kontinuitet i skolegang. Dette er faktorer som kan få betydning for kriminalitetsbekjempelse i vid forstand. Som nevnt nedenfor er det mulig at forslaget også kan få en viss betydning i kombinasjon med forvaltningsreaksjoner etter utlendingsloven. Også hensynet til samordning med kontantstøtten tilsier at en tre-månedersregel bør gjelde.

Etter den foreslåtte innstramningen i barnetrygdloven § 4 tredje ledd skal barnetrygden stoppes tre måneder tidligere enn etter gjeldende rett ved utenlandsopphold. Økonomiske sanksjoner kan være et hensiktsmessig virkemiddel, men det kan stilles spørsmål ved hvor stor betydning endringen vil få når barnetrygdbeløpet er såpass lavt. Ytterligere tre måneders tap av barnetrygd vil ikke nødvendigvis virke avskrekkende på målgruppen. På den annen side kan man ikke se bort fra at lovendringen kan gi en viss signaleffekt, ved å statuere at det vil få økonomiske konsekvenser dersom man tar barn ut av skolen i mer enn tre måneder.

Utlendingsloven

Forslaget er særlig rettet mot familier med et annet morsmål enn norsk. Politidirektoratet vil derfor påpeke at den foreslåtte innstramningen kan få en viss betydning i kombinasjon med konsekvenser- og forvaltningsreaksjoner etter utlendingsloven. I denne sammenhengen vil vi vise til Justis- og beredskapsdepartementets forslag om endringer i utlendingsloven, jf.

Politidirektoratet

POD
Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12

Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post:
politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Giro:
www.politi.no

høringsbrev av 27. mars 2015. Høringen gjaldt krav om faktisk opphold i Norge som vilkår for midlertidig oppholdstillatelse og om rett til permanent oppholdstillatelse. Forslaget innebærer en endring i utlendingsloven § 60, slik at det innføres et krav om faktisk opphold i ni måneder i året i Norge for midlertidig oppholdstillatelse. Den som har en midlertidig oppholdstillatelse vil m.a.o. risikere å miste tillatelsen ved opphold i utlandet utover 3 måneder. Det er også foreslått å stramme inn vilkårene for å få permanent oppholdstillatelse, bl.a. knyttet til opphold utenfor Norge. For å ha rett til permanent oppholdstillatelse må utlendingen ikke ha oppholdt seg utenfor riket mer enn syv måneder de siste tre årene, jf. gjeldende utlendingslov § 62 første ledd bokstav a. Forslag til endringer vil innebære en reduksjon i antall måneder per år en utlending kan oppholde seg i utlandet, uten å miste retten til permanent oppholdstillatelse. Dersom forslaget iverksettes, vil man kun kunne oppholde seg i underkant av 1,5 måneder per år i gjennomsnitt uten å miste retten til permanent oppholdstillatelse (etter gjeldene regelverk vil man kunne oppholde seg i utlandet i underkant av 2,5 måneder per år). Politidirektoratet støttet disse forslagene i vedlagte høringsvar av 18. mai 2015.

Det fremgår av høringsbrevet at forskningsrapporten fra Institutt for samfunnsforskning at barn med opphav fra f.eks. Somalia og Irak sendes til lengre opphold i foreldrenes opprinnelsesland bl.a. for skolegang og disiplinering. Politidirektoratet har også erfart at familier foretar lengre feriereiser til opprinnelseslandet etter at de har fått asyl/flyktningsstatus i Norge (bl.a. eritreere). Dersom familier reiser/pendler til det landet hvor de har oppgitt å være forfulgt i, kan de risikere å miste oppholdstillatelse i Norge. Personer som har fått beskyttelse etter søknad om asyl, er i utgangspunktet forpliktet til ikke å reise tilbake til landet hvor de hevder at de blir forfulgt i. I denne forbindelse kan det nevnes at dersom en person gjenopperverv hjemlandets reisedokument, vil dette som hovedregel være i strid med hensynene bak den tillatelsen som er gitt (flyktningsstatusen). Et slikt gjenoppverv kan resultere i at oppholdstillatelsen tilbakekalles etter utlendingsloven § 37. Dette kan også få følger for barn.

Politidirektoratet mener at det er vanskelig å si noe om hvilken effekt en innstramning av barnetrygdloven vil gi i sammenheng med de nevnte utlendingsrettslige konsekvensene, utover at det er et ytterligere signal om at utenlandsopphold kan få uheldige konsekvenser for minoritetsfamilier.

Barnebortføringssaker

Kripos har i sitt høringsvar av 14. oktober 2015 uttalt seg i forhold til deres rolle som særskilt kontaktpunkt for politidistriktene i barnebortføringssaker. Kripos' bemerker at forholdet til barnebortføringer ikke er særskilt kommentert i høringen, men mener at forslaget etter deres vurdering kan få betydning også i disse sakene.

Kripos viser til lov av 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinger etter barnebortføring (i kraft 1. januar 2015) med tilhørende forskrift av 1. juli 2015 (i kraft fra samme dato), som regulerer adgangen til stans i offentlige ytelser til personer som bortfører barn, herunder stans av barnetrygd. Formålet med regelverket er å fremme rask tilbakeføring av barn som er bortført til utlandet av en av foreldrene, og å forebygge slik bortføring.

Etter Kripos mening kan forslaget særlig få betydning i situasjoner hvor meldingsplikten etter lov om stans i utbetalinger etter barnebortføring § 4 ikke er fulgt slik at Arbeids- og velferdsforvaltningen ikke har fått mulighet til å vurdere stans av barnetrygd, eller hvor det i medhold av samme lovs § 7 er truffet vedtak om at barnetrygd ikke skal holdes tilbake.

I slike situasjoner vil barnetrygd uansett kunne bortfalle etter reglene i barnetrygdloven. Dersom høringsforslaget følges, vil slikt bortfall skje på et tidligere tidspunkt enn i dag. I forhold til barnebertføringssaker vil dette etter Kripos vurdering kunne ha en positiv effekt, idet bortfallet i praksis kan få samme virkning som en stans av barnetrygd etter lov om stans i utbetalinger etter barnebertføring, men hvor mulighetene etter sistnevnte lov ikke synes å ha blitt utnyttet.

Med hilsen

Karl-Grethe Stave
seksjonssjef

Tone Grova Oppedal
seniorrådgiver

Vedlegg:

Kripos' uttalelse av 14.10.15
PODs høringssvar av 18.05.15

Saksbehandler:

Kari Stokkeland

seniorrådgiver

Telefon: 990 32 480

Tone Grova Oppedal

seniorrådgiver

Telefon: 23 36 43 35

Kopi til:

Justis- og

beredskapsdepartementet

POLITIET
KRIPOS

Politidirektoratet
Pr. e-post

NCIS Norway

Deres referanse:

Vår referanse:
201501666

Sted, dato
Oslo, 14.10.2015

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL INNSTRAMMING I RETTEN TIL BARNETRYGD UNDER UTENLANDSOPPHOLD

Det vises til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 29. juli 2015 om forslag til innstramming i retten til barnetrygd under utenlandsopphold, og tilhørende e-post fra Politidirektoratet av 3. august 2015.

Høringsforslaget innebærer en generell innstramming i retten til barnetrygd under utenlandsopphold. Det fremgår av høringsnotatet at forslaget er et tiltak rettet mot langtidsfravær fra skole på grunn av utenlandsopphold, og først og fremst er begrunnet med hensynet til integrering av barn med annet morsmål enn norsk.

Kripos merknader til høringsforslaget knytter seg til vår rolle som særskilt kontakt for politidistriktene i barnebortføringssaker.

Lov av 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinger etter barnebortføring (i kraft 1. januar 2015) med tilhørende forskrift av 1. juli 2015 (i kraft fra samme dato), regulerer adgangen til stans i offentlige ytelser til personer som bortfører barn, herunder stans av barnetrygd. Formålet med regelverket er å fremme rask tilbakeføring av barn som er bortført til utlandet av en av foreldrene, og å forebygge slik bortføring.

Forholdet til barnebortføring er ikke særskilt kommentert i høringen. Slik Kripos vurderer det vil den innstrammingen som foreslås likevel kunne få betydning også for barnebortføring. Vi viser særlig til situasjoner hvor meldingsplikten etter lov om stans i utbetalinger etter barnebortføring § 4 ikke er fulgt slik at Arbeids- og velferdsforvaltningen ikke har fått mulighet til å vurdere stans av barnetrygd, eller hvor det i medhold av samme lovs § 7 er truffet vedtak om at barnetrygd ikke skal holdes tilbake.

I slike situasjoner vil barnetrygd uansett kunne bortfalle etter reglene i barnetrygdloven. Dersom høringsforslaget følges, vil slikt bortfall skje på et tidligere tidspunkt enn i dag. I forhold til barnebortføringssaker vil dette etter Kripos vurdering kunne ha en positiv effekt, idet bortfallet i praksis kan få samme virkning som en stans av barnetrygd etter lov om stans i utbetalinger etter barnebortføring, men hvor mulighetene etter sistnevnte lov ikke synes å ha blitt utnyttet.

Med hilsen

Vigleik Antun
ass. sjef Kripos

Saksbehandler

Ellen-Sofie Terland

politiadvokat

Telefon: +47 23 20 88 94

Kopi

Det nasjonale statsadvokatembetet

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
14/7056

Vår referanse:
201501304-9 008

Sted, Dato
Oslo, 18.05.2015

HØRINGSSVAR FRA POLITIDIREKTORATET - ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG UMLENDINGSFORSKRIFTEN - HEVET BOTIDSKRAV FOR PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE MV - ENDRINGER I STATSBORGERLOVEN

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 27. mars 2015 vedlagt høringsnotat om endringer i utlendingsloven, utlendingsforskriften og statsborgerloven. Vi viser videre til korrespondanse om utsatt høringsfrist til mandag 18. mai 2015.

Politidirektoratet har sendt høringen til underliggende enheter. Vi har mottatt høringsinnspill fra Oslo politidistrikt, Romerike politidistrikt, Aker og Bærum politidistrikt, Østfold politidistrikt Salten politidistrikt og Sunnmøre politidistrikt. Høringsinnspillene følger vedlagt.

Generelle merknader

Politidirektoratet stiller seg positiv til de foreslåtte endringene. Et hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse vil skape større rom for å undersøke om vilkårene for midlertidig oppholdstillatelse etterleves før permanent oppholdstillatelse gis. Et hevet botidskrav vil isolert sett og i sammenheng med øvrige endringer generere en økning innen andre sakskategorier. Vi vil påpeke at endringene vil kunne få stor betydning for politiets arbeidsmengde.

Nedenfor følger Politidirektoratets kommentarer til punktene i høringsnotatet.

4. Hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse

4.1 Botidskravet

Departementet foreslår å heve botidskravet for permanent oppholdstillatelse fra tre til fem år. Det er i høringsnotatet vist til at et skjerpet botidskrav styrker myndighetens mulighet til å kontrollere at utlendingen ikke har fått opphold i Norge på et fiktivt grunnlag, for eksempel pro forma ekteskap. Det er videre et formål med forslaget at det stilles strengere krav til utlendingensandel over en lengre periode for at utlendingen skal få varig opphold i Norge.

Politidirektoratet støtter forslaget om å heve botidskravet til fem år. Vi viser til de vedlagte høringsuttalelsene fra politidistriktene.

Oslo politidistrikt er positive til forslaget og viser til at formålene som begrunner regelendringen – økt kontroll og strengere vandelskrav – er sentrale hensyn i utlendingsforvaltningen. Et skjerpet krav til vandel er en naturlig følge av nettopp det vern mot utvisning som oppnås gjennom permanent oppholdstillatelse. Videre er skjerpet botids- og vandelskrav hensiktsmessig med tanke på samfunnskontroll og kriminalitetsbekjempelse, hvor utvisningsadgang representerer et sentralt og effektivt virkemiddel. I praksis vil et skjerpet botidskrav medføre flere oppmøter hos politiet og skape større rom for å sikre etterlevelse av vedtakets vilkår. Oslo politidistrikt er av den oppfatning at det er et tydelig behov for økt kontroll før permanent oppholdstillatelse innvilges. Deres erfaring er at opphold på fiktivt grunnlag er vanskelig å avdekke i en tidlig fase.

Romerike politidistrikt anser at omgåelse av familieinnvandringsreglene i form av pro forma ekteskap og tvangsekteskap er stort og antagelig økende. Grensen mellom de to omgåelsesformene er flytende. Politidistriktet anser at det er logisk å møte slike tilfeller av omgåelse med økt krav til botid. Etter politidistriktets vurdering vil det være en mer alvorlig beslutning å inngå et pro forma ekteskap dersom kravet til botid økes til fem år.

Østfold politidistrikt viser til at deres erfaring er at en del utlendinger skiller seg fra sin ektefelle når permanent oppholdstillatelse er innvilget og antar at innføring av krav om fem års botid vil påvirke antall søknader om familieinnvandring hvor ekteskap inngås pro forma. Politidistriktet antar at flere pro forma saker kan avdekkes, da det vil gi politiet større handlingsrom for å undersøke realiteten i for eksempel ekteskap eller arbeidsforhold som tillatelsen er basert på.

Politidirektoratet har merket seg at det hevede botidskravet antas å medføre at et økt antall barn/barnefamilier vil bli omfattet av forskriftens § 8-5.

Departementet foreslår videre endringer i retten til permanent oppholdstillatelse for særskilte grupper. Politidirektoratet har ingen merknader til de foreslåtte endringene.

4.3 Opphold utenfor riket

For å ha rett til permanent oppholdstillatelse må utlendingen ikke ha oppholdt seg utenfor riket mer enn syv måneder de siste tre årene, jf. utlendingsloven (utl.) § 62 første ledd bokstav a. Det fremgår av høringsnotatet at departementet har vurdert hvorvidt perioden en utlending kan ha oppholdt seg utenfor riket kan forlenges, men at det ikke foreslås endringer her. Dette betyr at forslaget - i tillegg til en heving av botidskravet - innebærer en reduksjon i antall måneder per år en utlending kan oppholde seg i utlandet uten å miste retten til permanent oppholdstillatelse, fra et gjennomsnitt på i underkant 2,5 måneder per år til i underkant av 1,5 måneder per år.

Politidirektoratet slutter seg til departementets vurdering. Vi støtter videre forslaget om endring av utlendingsforskriften § 11-2 annet ledd om utvidet rett til opphold utenfor riket for enkelte kategorier.

Politidirektoratet vil påpeke at det i praksis kan være vanskelig for politiet å kontrollere at kravet knyttet til samlet varighet for utenlandsopphold er overholdt. Vi viser til at opplysninger om reisevirksomhet i stor grad bygger på opplysninger gitt av søkeren selv. Opplysningene sammenlignes med stemplinger i søkerens reisedokument. Politiets mulighet til å etterprøve søkers opplysninger er imidlertid svekket som følge av flere forhold:

- Det stemples ikke i passene når det foretas reiser innen Schengenområdet
- Det forekommer at det mangler inn- og/eller utstempling i passet
- Stempler kan være vanskelige å tyde
- Mange utlendinger skifter pass av ulike årsaker. Det kan være legitime årsaker til dette, for eksempel at passet er utløpt, at passet er tapt eller stjålet eller fullt av stempler og visumetiketter. Mange land krever at utløpt pass innleveres ved utstedelse av nytt. Vi kan ikke utelukke at enkelte skaffer nytt pass fordi reisevirksomheten har vært omfattende og at det derfor er ønskelig å eliminere etterprøvbareheten av opplysninger som gis i søknaden.

Vi gjør videre oppmerksom på at det i saker som faller inn under ordningen med "Kurante fornyelser" ikke foreligger kopi av pass innlevert ved søknad om fornyet midlertidig oppholdstillatelse. I saker som faller inn under ordningen skal søkeren registrere søknadsskjemaet i Søknad på Nett-løsningen, og senere møte personlig hos politiet for å vise vedlegg. Vedleggene skal så vurderes i skranken, og det skal tas stilling til søknaden der og da, og eventuelt fattes vedtak. Deretter skal det kun bestilles oppholdskort. Vedtaksdokument skal ikke skrives og ingen dokumenter skal skannes.

Politidirektoratet antar at utfordringene knyttet til kontroll av vilkåret vil gjøre seg gjeldende med større styrke ved et hevet botidskrav. Vi antar at flere utlendinger vil skaffe seg nytt pass en eller flere ganger i løpet av femårsperioden. Det er dessuten en generell risiko for at opplysningene kan være mangelfulle eller unøyaktige når utlendingen skal redegjøre for sin reisevirksomhet fem år tilbake i tid. Politidirektoratet antar også at en faktisk reduksjon i perioden for tillatt utenlandsopphold vil kunne medføre en økt risiko for omgåelse av regelverket.

På denne bakgrunn mener Politidirektoratet at det er behov for å se nærmere på politiets adgang til å etterprøve søkerens opplysninger om reisevirksomhet, herunder hvilke muligheter og begrensninger som foreligger innenfor gjeldende regelverk. Oslo politidistrikt har i sitt hørings svar pekt på at bekreftelse fra skole eller arbeidsplass er egnet til å supplere opplysninger om reisevirksomhet.

Politidirektoratet bemerker at kravet knyttet til samlet varighet for utenlandsopphold ved søknad om permanent oppholdstillatelse må ses i sammenheng med kravet til faktisk opphold i Norge som vilkår for midlertidig oppholdstillatelse. Vi viser i den forbindelse til våre merknader til punkt 7 under.

4.4 Utlending som utsettes for mishandling i samlivsforholdet

Det fremgår av høringsnotatet at departementet særskilt vil vurdere konsekvensene av et hevet botidskrav for personer som utsettes for mishandling i samlivsforholdet og vurdere behovet for avbøtende tiltak. Departementet ber høringsinstansene om innspill til problemstillingen, herunder innspill til mulige avbøtende virkemidler for eventuelle negative konsekvenser av et hevet botidskrav for utlendinger som opplever mishandling i samlivsforholdet.

Det følger av utl. § 53 første ledd bokstav b at en utlending som har oppholdstillatelse etter lovens §§ 40 eller 41, etter søknad skal gis ny oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag dersom samlivet er opphørt, og det er grunn til å anta at utlendingen eller eventuelle barn har blitt mishandlet i samlivsforholdet. Politidirektoratet bemerker at hensynet til denne gruppen i utgangspunktet er ivare tatt gjennom dagens regelverk og at det derfor ikke er hensiktsmessig

å gjøre unntak fra kravet om fem års botid for denne gruppen. På bakgrunn av innspill fra politidistriktene vil Politidirektoratet foreslå følgende tiltak for å avbøte eventuelle negative konsekvenser av et hevet botidskrav for utlendinger som opplever mishandling i samlivsforholdet:

Generelt unntak fra underholds kravet

Søkere etter utl. § 53 er ikke i lov eller forskrift som gruppe fritatt fra underholds kravet. For at tillatelse etter utl. § 53 skal kunne innvilges, må søkeren som utgangspunkt være sikret underhold og bolig, jf. utl. § 58. Etter en helhetsvurdering etter utlendingslovens § 38 kan det imidlertid gjøres unntak fra kravet til sikret underhold for en søker som fyller vilkårene for tillatelse etter § 38, jf. utlendingsforskriften § 10-7 sjette ledd. Hensynet til forutberegnelighet for søkerne kan tilsi at det bør oppstilles et generelt unntak fra underholds kravet i slike tilfeller.

Informasjon i vedtak og gjennom opplæring

En forutsetning for at bestemmelsen i utl. § 53 første ledd bokstav b skal virke etter sin hensikt er at aktuelle søkere er kjent med muligheten for å få opphold på selvstendig grunnlag. En utfordring er å komme i kontakt med personer som ikke aktivt søker informasjon selv og heller ikke er i kontakt med hjelpeapparatet.

Et mulig tiltak for å informere bredere kan derfor være å opplyse om utl. § 53 i alle vedtak om innvilgelse av førstegangs oppholdstillatelse på grunnlag av familieinnvandring. På denne måten vil utlendingsmyndighetene sikre seg at målgruppen blir gjort kjent med oppholdsgrunnlagets eksistens og at de blir informert på et tidlig stadium. Dette kan gjøre det enklere for de som måtte få behov for å innhente mer informasjon om ordningen å ta kontakt senere.

Et ytterligere tiltak kan være å formidle informasjon om ordningen gjennom opplæring i norsk og samfunnsfag.

Tydeliggjøre offentlige myndigheters ansvar for tolk

Oslo politidistrikt understreker i sitt hørings svar at dette er en sårbar gruppe som gjennomgående har dårlige norsk- og samfunnskunnskaper. Et tiltak som kan avhjelpe dette er å tydeliggjøre offentlige myndigheters ansvar for tolk i forvaltningsintervjuene, slik det er gjort i Utlendingsdirektoratets rundskriv RS 2011-039 *Bruk av tolk i utlendings saker*. Rundskrivet gjelder saker der tolk benyttes i henhold til utl. § 81.

Forebygging av mishandling gjennom strengere praktisering av utl §§ 40 femte ledd og 48

Det følger av utl. § 85 at politiet som ledd i forberedelsen av en sak som nevnt i § 40 femte eller sjette ledd eller § 48 kan benytte vandelsopplysninger om referansepersonen eller den referansepersonen har fått familieetablering med, når søkeren er referansepersonens særkullsbarn. Oppholdstillatelse til ektefelle kan nektes i medhold av utl. § 40 femte ledd dersom det er mest sannsynlig at søkeren eller dennes særkullsbarn vil bli mishandlet eller grovt utnyttet. Tilsvarende gjelder oppholdstillatelse for å inngå ekteskap, jf. utl. § 48.

Oslo politidistrikt gjennomfører nasjonal og lokal vandelskontroll i enkeltsaker i henhold til utl. § 85, etter anmodninger fra Utlendingsdirektoratet. Politidistriktets erfaring er at det treffes svært få avslag på grunnlag av vandelsopplysninger, samtidig som det ofte finnes slike vandelsopplysninger i sakshistorikken ved en søknad om oppholdstillatelse på selvstendig

grunnlag etter utl. § 53. Oslo politidistrikt mener på denne bakgrunn at en strengere praktisering bør vurderes. Politidirektoratet støtter uttalelsen.

5. Krav til opplæring i samfunnskunnskap

Departementet foreslår å endre utlendingsloven § 62, slik at det stilles krav om gjennomført pliktig opplæring i samfunnskunnskap i henhold til Introduksjonsloven for rett til permanent oppholdstillatelse. Politidirektoratet støtter den foreslåtte endringen. Vi viser samtidig til Introduksjonsloven § 19 annet ledd, der det fremgår at utlending med rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter lovens § 17 første ledd har plikt til å ta en avsluttende prøve i norsk og samfunnskunnskap. Vi antar at "gjennomført pliktig opplæring" i utlendingsloven § 62 første ledd bokstav d innebærer at avsluttende prøve er gjennomført og bestått. Dette bør eventuelt presiseres.

6. Tilleggstid i saker om permanent oppholdstillatelse

Som følge av at tre nye strafferettslige reaksjoner trådte i kraft 1. juli 2014 (ungdomsstraff, ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktråd) foreslår departementet endringer i utlendingsforskriften § 11-5 om tilleggstid. Videre foreslår departementet en endring når det gjelder utgangspunktet for beregning av tilleggstid, jf. utlendingsforskriften § 11-5 siste ledd. Politidirektoratet har ingen merknader til de foreslåtte endringene.

Det fremgår av høringsnotatet punkt 4.1 at et formål med forslaget om hevet botidskrav er at det stilles strengere krav til utlendingens vandel over en lengre periode for at utlendingen skal få varig opphold i riket. Politidirektoratet vil i den forbindelse knytte noen kommentarer til betydningen av vandelsopplysninger ved søknad om permanent oppholdstillatelse.

Retten til permanent oppholdstillatelse er betinget av at det ikke foreligger forhold som nevnt i utlendingsloven § 66. Særlig sentral er utlendingsloven § 66 første ledd bokstav c. Det foreligger ikke rett til permanent oppholdstillatelse dersom utlendingen her i riket "er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i mer enn tre måneder", eller "flere ganger i løpet av de siste tre årene er ilagt fengselsstraff". I førstnevnte alternativ gjelder det etter ordlyden ingen tidsbegrensninger med hensyn til når straffen eller særreaksjonen er ilagt, mens det i annet alternativ er satt en tidsmessig begrensning («de tre siste årene»). Bestemmelsen i utlendingsloven § 66 er for øvrig foreslått endret som følge av ny straffelov, jf. Justis- og beredskapsdepartementets brev av 24. mars 2015.

Det følger av politireglsterforskriften § 10-13 annet ledd nr. 3 at når utlendingen har søkt permanent oppholdstillatelse, jf. utlendingsloven § 62, og politiet forbereder saken, skal rettskraftig dom eller forelegg oversendes utlendingsmyndighetene sammen med annen informasjon som er nødvendig for å behandle saken. Når det foreligger forhold som nevnt i § 66 og utlendingen ikke blir utvist, skal det beregnes en tilleggstid, jf. utlendingsloven § 62 tredje ledd jf. forskriftens § 11-5. Etter gjeldende praksis beregnes det likevel ikke tilleggstid dersom straffereaksjonen ligger noe tilbake i tid. Det vises til UDIs rundskriv RS 2010-062 *Retningslinjer for behandling av søknad om permanent oppholdstillatelse* punkt 6.1 for en oversikt over hvilke forhold som ikke gir tilleggstid. Blant annet følger det av rundskrivet at det ikke beregnes tilleggstid ved ilagt bot dersom det er mer enn to år siden dom eller vedtagelse. Rundskrivet går på dette punkt lenger enn det som følger av lov og forskrift i å avgrense hvilke vandelsopplysninger som skal ha betydning for søknad om permanent oppholdstillatelse.

Sett i lys av at botidskravet foreslås hevet til fem år og at et av formålene er å stille strengere krav til utlendingens vandel over en lengre periode for å få varig opphold i Norge, legger

Politidirektoratet til grunn at dagens praksis må endres. Vi antar at en praksisendring vil innebære flere avslag på søknad om permanent oppholdstillatelse og flere fornyelser av midlertidig oppholdstillatelse som følge av tilleggstid.

7. Krav om faktisk opphold i Norge som vilkår for midlertidig oppholdstillatelse

Departementet foreslår å endre utlendingsloven § 60, slik at det innføres et krav om faktisk opphold i minst ni måneder i året i Norge for midlertidig oppholdstillatelse. Departementet foreslår videre at utlendingsmyndighetene kan gjøre unntak fra kravet dersom formålet med tillatelsen tilsier opphold av lengre varighet utenfor Norge.

Politidirektoratet har merket seg at forslaget ikke skal omfatte personer som har fått beskyttelse (asyl) i Norge. Det fremgår imidlertid ikke av høringsnotatet hvorfor det på generelt grunnlag gjøres unntak for denne gruppen. Politidirektoratet ser ikke hvilke behov for begrunner et slikt unntak og viser til at hensynet bak regelen – sikre tilknytning til Norge – også vil gjøre seg gjeldende her.

Politidirektoratet støtter forslaget om endring av utlendingsloven § 60, nytt femte ledd. Vi støtter videre forslag om at det kan gjøres unntak dersom formålet med tillatelsen tilsier opphold av lengre varighet utenfor Norge.

I høringsnotatet forutsettes det at vilkåret om oppholdstid fremgår tydelig av vedtaket, jf. utlendingsloven § 60 siste ledd. Oslo politidistrikt bemerker i sitt høringssvar at den rettslige reguleringen på utlendingsfeltet er omfattende og detaljert, og dermed komplisert for målgruppen. Av hensyn til oversikt over regelverket og forutberegnelighet for søkere, er Oslo politidistrikt av den oppfatning at det med fordel kan fremgå av utlendingsloven § 60 femte ledd at vilkåret om faktisk opphold for midlertidig tillatelse ikke sammenfaller med kravet til utenlandsopphold for permanent oppholdstillatelse, jf. utlendingsloven § 62 første ledd. Politidirektoratet slutter seg til dette.

8. Statsborgerskap

8.2 Endringer i statsborgerloven § 12. Personer som er gift, registrert partner eller samboer med norsk borger

Departementet foreslår at det innføres et minimumskrav om fem års botid for søkere som omfattes av statsborgerloven § 12. Politidirektoratet støtter den forslåtte endringen.

8.3 Endringer i statsborgerloven § 16. Statsløse

Departementet foreslår at det stilles krav om permanent oppholdstillatelse og fem års botid for statsløse søkere, både voksne og barn, etter statsborgerloven § 16. For statsløse barn som er født i Norge foreslår departementet at det gjøres flere unntak fra de ordinære vilkårene for statsborgerskap. Politidirektoratet støtter de forslåtte endringene.

9. Overgangsbestemmelser

Endringene i utlendingsloven § 62 mv. om hevet botidskrav for permanent oppholdstillatelse skal gjelde alle søknader som er innlevert etter at endringsloven trer i kraft. Videre følger det av høringsnotatet at endringene også foreslås å gjelde for søknader som er innlevert før ikrafttredelsestidspunktet, men hvor søkeren ikke oppfyller botidskravet i någjeldende bestemmelse på søknadstidspunktet. Øvrige forslag til endringer vil gjelde alle søknader som avgjøres etter at regelendringene trer i kraft.

Politidirektoratet bemerker at det er noe uklart hvilken betydning endringen om hevet botidskrav vil få for søknader som er innlevert før ikrafttredelsestidspunktet, men hvor søkeren på søknadstidspunktet ikke oppfyller botidskravet etter gjeldende rett. For øvrig støtter vi departementets forslag.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det fremgår av høringsnotatet at de foreslåtte endringene vil få betydning for søknader om permanent oppholdstillatelse, herunder antall avslag på slike søknader. Endringene vil videre få betydning for andre sakstyper, som søknader om midlertidige oppholdstillatelser, fornyelser av midlertidige oppholdstillatelser, fornyelser av reisedokumenter og utvisningssaker.

Som nevnt innledningsvis vil endringene kunne få stor betydning for politiets arbeidsmengde. Politidirektoratet bemerker i den forbindelse at økt tilfang av saker ikke gir et fullstendig bilde av endringsforslagets ringvirkninger. Kontroll i form av forvaltningsintervju eller bostedskontroll er ressurskrevende. Vi vil fremheve at dersom den tilsiktede hensikten med endringene skal oppnås, må det tas høyde for den økonomiske konsekvensen som økt kontroll vil medføre.

Det er i høringen ikke foreslått å endre gjeldende regler om midlertidige oppholdstillatelsers varighet eller fornyelse av slike tillatelser. De økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget om hevet botidskrav vil blant annet bero på antall fornyelser av midlertidige oppholdstillatelse før permanent oppholdstillatelse kan innvilges. Politidirektoratet er kjent med at det foretas beregninger av de økonomiske og administrative kostnadene knyttet til konsekvensene av et hevet botidskrav. Politidirektoratet understreker at det ikke er gitt at eventuelle merkostnader kan dekkes innenfor de rammer som gjelder i dag.

Når det gjelder forslaget om å tydeliggjøre offentlige myndigheters ansvar for tolk under punkt 4.4 vil vi påpeke at dette vil innebære økte tolkeutgifter.

Med hilsen

Jan Eirik Thomassen
seksjonssjef

Maren Vaagan
seniorrådgiver

Saksbehandler:
Maren Vaagan
seniorrådgiver
Telefon: 472 75 513

Vedlegg:6
Høringssvar fra Oslo politidistrikt,
Romerike politidistrikt, Asker og
Bærum politidistrikt, Østfold
politidistrikt, Salten politidistrikt og
Sunnmøre politidistrikt